

Թուրք մեջլիսականները մեկուկես ժամ գրուցեցին ԱՄՆ դեսպանի հետ

Հայոց գեղասպանության և Արշանագրությունների մասին

«Ազգ»-ը երեկվա համարում տեղեկացրել էր, որ Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպան **Ջեյմս Ֆեֆրին** Մեջլիսում հանդիպումներ է ունեցել լիցենզավորների և լրագրողների հետ: Հանդիպման ընթացքում դեսպանը բավական խոսակցողական դասակարգում էր սվեյ գեղասպանությանը վերաբերող հարցին: Թուրքական «Միլիտեթ» թերթը որոշումներ է կայացրել սվեյ ամերիկացի դիվանագետի և թուրք լիցենզավորի հանդիպումից, որը տեղի է ունեցել ժամ: Նախ, ըստ թուրքական թերթի, մեջլիսականները, դժգոհել են ԱՄՆ-ից գեղասպանության հարցը Կոնգրեսի մեջ մտնելու կադրակցությանը: Ինչպես լիցենզավորներին մեղադրելու հարցը, «ԱՄՆ-ը այդ բանաձևը դանդաղացել էր մեծ թափանցիկությամբ: Ի դեպ, վերահիշյալ բանաձևի Կոնգրեսում ընդունման հավանականությունը կազմում է

50 տոկոս, արդյունքում տեղի է ունեցել բանաձևի անցում, արդյունքում լիցենզավորների հարաբերությունների վրա: Ինչպես նախագահ Օբաման էր նշել վարչապետ Էրդողանի հետ անցյալ տարվա հանդիպման ընթացքում, ԱՄՆ-ի կառավարության միջոցով Ռեյսին հետ լավ հարաբերություններ հաստատելու է: Հետևաբար Թուրքիան ղեկավարում էր թուրքական միջոցով Արձանագրությունները: Ի դեպ, թուրքական ԱՄՆ դեսպանի այս հայտարարության, նույն «Միլիտեթ»-ի տեղեկացմամբ, Թուրքիայի ընդդիմադիր «Ազգայնական Կուսակցության» ղեկավար **Ռեյսին** հայտարարել է. «Ինչ էլ ուզում դառնալ սուր: Ձեր գործողությունները իրավացի չեն, Ձեր խոսքերում թափանցիկություն չկա: Մենք էլ, այդ դեպքում, լիցենզավորներ ենք ԱՄՆ-ի հետ հարաբերություններ վճարող մի օրինակից բերել Մեջլիս և հաստատել: Կառավարությունը կամ

ղեկ է Հայաստանի հետ ստորագրված Արձանագրությունները չեղյալ հայտարարել, կամ հենց իման մեջնի Մեջլիս ու միաձայն մեծի»:
Իսկ մեկ այլ ընդդիմադիր «Ժողովրդա-հանրապետական» կուսակցության լիցենզավոր **Շյուքրու Էլեթրալը** էլ հարցրել է դեսպանին, թե արդյո՞ւ Հայաստանի ՍԴ-ի ընդունած որոշումը վերլուծելուց հետո էլ է ԱՄՆ-ը լիցենզավորներին «Ազգայնական» վավերացնել Արձանագրությունները: «Միլիտեթ»-ի տեղեկացմամբ, ԱՄՆ դեսպանն այս հարցին չի պատասխանել, փոխարենը լիցենզավորներին է հայտնել թուրք այդ «մտահոգությունները» փոխանցել Վաշինգտոն, որը, սակայն, բոլորովին նման չէ «նրան», ով առանց որևէ փաստաթուղթ վերլուծելու կարող է կրկնել իր իսկ հայտարարությունները: «Հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացը, անկախ դժվարություններից, ղեկ է առաջ անել՝ առանց նախադասարարների»:
Վ. ԱՖՅԱՆ

«Հայ-թուրքական մերձեցումը չի բխում սարածաբանական աստիճանից»

Տեղաբնակ Ռուսաստանի իսլամական կոմիտեի նախագահին է, թե՞ Վաշինգտոնի փաստաբանը

Ադրբեջանական «Դեյ.ազի»-ն սվեյ հարցազրույցում, ինչպես նշել է Նյու Յորկի Թուրքական կայսրության Ռուսաստանի իսլամական կոմիտեի նախագահ **Հեյդար Ջեմալ** ասել է, որ ԱՄՆ-ն գոհ չէ հայ-թուրքական մերձեցման առթիվ: Նա կարծիք է հայտնել, թե հայ-թուրքական մերձեցումը սարածաբանական կնիքով է համարվում Թուրքիա համագործակցությանը, իսկ այս հեռավորվող մտահոգում է ամերիկացիների:

Այնուհետև Ջեմալը բարձրաձայն է. «Որքան էլ եվրոպական երջանակները որոշակի լիցենզավորում հայ-թուրքական մերձեցումը, ԱՄՆ-ն հազիվ թե կողմ լինի այդ մերձեցմանը»: Վերջում նա ավելացրել է. «ԱՄՆ-ն ձգտում է փոխել Հայաստանի վիճակը, որովհետև Կոմիտեի ՆԱՏՕ-ի ռազմաբազա տեղակայելու մտադրություն ունի: Այս ծրագրի իրագործման համար անհրաժեշտ են Հայաստան-Ադրբեջան բախումներ: Դա լիցենզավորում է կառավարման ՆԱՏՕ-ի միջամտության համար, իսկ այդ դեպքում միջազգային համարությունը չի առարկի ռազմաբազայի տեղակայմանը»:

Հեյդար Ջեմալը իրաւամբ մտեր է արտահայտում ինչպես հայ-թուրքական մերձեցման, եւ այդ մերձեցման ԱՄՆ-ի բացասական մոտեցման, այնպես էլ Կոմիտեի ՆԱՏՕ-ի ռազմաբազա տեղակայելու համար Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ ռազմական գործողություններ, այսինքն՝ նոր լիցենզավորումներ մտերիկյան մտադրությունների մասին:

Հասկանալի զավեցական է այս ամենի լիցենզավորումը Հարավային Կովկասում Հայաստանի վիճակը փոխելու, այսինքն՝ հայ-ռուսական ռազմավարական համագործակցությունը խզելու նրա ենթադրությունները: Այնուհայտ է, որ համագործակցության խզման դեպքում Ռուսաստանն այլընտրանք չի ունենա, քան հեռանալ Հարավային Կովկասից: Այսպիսով, Արեւմտեի գլխավոր թիրախը կդառնա Հայաստանը: Դրա համար անհրաժեշտ է, որ ամերիկացիները դիրքերը ամրապնդեն Հարավային Կովկասում, թեկուզ դաշնակցի Թուրքիայի միջոցով:

Ինչո՞ւ լիցենզավորել Ջեմալի իրաւամբ է զավեցական մտեր: Ըստ երևույթին, սրամաքանության

խոսք բացակայությամբ: Ինչպիսիք, սակայն, սրամաքանությունը չէ, այլ ԱՄՆ-ի փաստաբանի այն դերը, որն ինքնակամ ստանձնել է Հեյդար Ջեմալը, ընդ որում՝ Ռուսաստանի իսլամական կոմիտեի նախագահի կարգավիճակով:

Չիմացող էլ կկարծի, թե այս կոմիտեն որևէ այլ խնդիր չունի, քան գոհացնել իր նախագահի փաստաբանությանը զբաղվելու հակումները, որոնցից վերջինն էլ ամերիկացիների նկատմամբ նախանձելի հոգսարությամբ իր ուժն ու կորույթը նվիրել Վաշինգտոնի մտահոգությունների բացահայտմանը, եւ բացահայտումը դառնա նրա կյանքի իմաստը:

Մնում է հուսալ, որ ԱՄՆ-ն կզմայտնի մտահոգությունների բացահայտման Ջեմալի առաջնությունը, թերեւս այդ գնահատման արտահայտությունը կլինեն ամերիկյան ԵՊՏ-ի հարցում որոշում ուղեգրել Ջեմալի խորհուրդներով կողմնորոշվելն ու դրանց լիցենզավորման լիցենզավորման թախանձազին խնդրամբով հանձնարարումը վերջինիս:

ՎԱՏՈՒ ԳԱՐԵՅԱՆ

Պայքարում են բնիկ հայ ժողովրդի իրավունքների համար

Թեղեք Արեւմտյան Հայաստանի բնիկ ժողովուրդն այսօր ցրված է աշխարհով մեկ, այնուամենայնիվ դեռ է եւ կարող է իր ձայնն ունենալ Թուրքիայի՝ Եվրոմիության անդամակցելու որոշման մեջ: «ՄԱԿ-ում բնիկ ժողովուրդների համագումարում Արեւմտյան Հայաստանի գլխավոր ներկայացուցիչ» **Արմենակ Աբրահամյան** այս հարցով մի անբողջ աշխատություն է դասրասել:

սփյուռքի կազմակերպման խնդիր ունեն: Այս մասին անհրաժեշտ է մտածել եւ զսնել ընդհանուր մի դրոշ, որի շուրջը հնարավոր կլինի համախմբել աշխարհի բոլոր անկյուններում սփռված մեր հայրենակիցներին: Լավագույնը Արեւմտյան Հայաստանի շուրջը համախմբելն է», նկատեց Թիւրայր Սեֆիյանը:

Արմենակ Աբրահամյանը նշեց, որ իրենք խորհուրդը իմենցին հենց

Ֆրանսահայ, արցախյան ազատամարտի մասնակից Արմենակ Աբրահամյանը հիմնադրել է նաեւ «Արեւմտյան հայերի ազգային խորհուրդը», որի մյուս անդամներն էլ, ինչպես ինքն է նշում, ազատամարտիկներ են եւ ֆաղաֆաղներ:

Խորհուրդը համագործակցում է նաեւ «Սարդարաղթ» բարձրագույն հետ, որի նախաձեռնող անդամներից **Թիւրայր Սեֆիյանը** երեկ կազմակերպված ինքնակամ ընթացքում կարեւորեց համահայկական կառավարման համակարգի ձեւավորման անհրաժեշտությունը: «Մենք այսօր

այն ժամանակ, երբ աշխարհագրական Թուրքիայի՝ Եվրոմիության անդամակցելու գործընթացը: «Արեւմտյան Հայաստանում հայերը լիցենզավորում են իրենց իրենք ինքն էլ կարող լինել, որովհետեւ հայերը բնիկ ժողովուրդ են», նշեց Արմենակ Աբրահամյանը:

Նա նշեց, որ առկա են փաստաթղթային բոլոր անհրաժեշտ իմունքը՝ առաջնություն Արեւմտյան Հայաստանի բնիկ ժողովրդի՝ հայերի իրավունքները:

ԱՐԵՎԱԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Կվերահսկվի վաճառքն ու կկանխվի արտահանումը

Անասնադառնության բնագավառում սիրող ներկա կիճակը թելադրում է առավել արագ ընթացք սալ ծյուրի զարգացման ծրագրի մեկնումն ու կյանքի կոչել: Այսպիսի խնդիր է դրել ոլորտի լիցենզավորման հանձնարարել է զարգել, թե ինչ հնարավորություններ ու միջոցներ է դեռ մերձեցնել ծյուրի զարգացման համար: Նա ուսուցողություն է հրավիրել այն փաստի վրա, որ Հայաստանի Հանրապետությունում արձանագրվում է անասնազրկաբանական անկում եւ մասնաբերների գների աճ, ինչը կարող է համարժեք հետեւաններ ունենալ Արցախում: Տվյալ կադրակ-

ցությամբ, Արա Հարությունյանը իրավասու կառույցներին հրահանգել է վերահսկել անասնազրկաբանական վաճառքն ու կանխել արտահանումը: Միաժամանակ խնդիր է դրել խախտել խոզաբուծությունը, ինչի շնորհիվ կփոխարկվի խոզեր ու մանր եղջերավոր անասունների մսի արտադրության հավանական նվազումը: Հարկավոր է տեղերից ստացվող վիճակագրական սվալները ձեւել, շեշտել է վարչապետը:

Խորհրդակցության ժամանակ ԼՂՀ գյուղատնտեսական **Արմո Ճասրյանը** համեմատական ցուցանիշներ է ներկայացրել գյուղատնտեսական արտադրության բարձրացման վերաբերյալ: Համաձայն այդ սվալների՝ գյուղատնտեսությունում առայժմ դրական տեղադրում կա միայն երկրագործական մեկաբուծության արտադրության բնագավառում:

ԿՄ ԳԱՐԵՅԱՆ
Սեֆիյանյան

Պիսի լուծվեւ նաեւ Մարսակերտի, Մարտունու եւ Ծախումյանի երջանների հարցերը

1-ին էջից
Հիշեցնենք, որ փետրվարի 16-ին «Հայրուր» Հայաստանի արտգործնախարարից հետաքրքրվել էր, թե ինչպե՞ս կարելի է մեկնաբանել Ադրբեջանի ԱԳ նախարար Մամեդյարովի խոսքերն այն մասին, թե ԼՂ ադաղակ կարգավիճակը Ադրբեջանի կազմում է եւ գլխավոր հարցը «գրավյալ տարածքների» խնդրի լուծումն է եւ իրենց սներ փախսականների վերադարձը: Նախարարը լիցենզավորում էր. «Կարեւորն այն չէ, թե ով է ինչպե՞ս է սեւնում, այլ՝ թե ով է որոշում: Իսկ այս հարցը որոշում է Լեւոնային Ղարաբաղի ժողովուրդը: Այդ մասին հստակ ասված է նաեւ մարդիկյան փաստաթղթի ո-

րոշ մանրամասներում, որոնք հրատարակվեցին 1՝ Ավիլայում Ռուսաստանի, Միացյալ Նահանգների ու Ֆրանսիայի նախագահների հայտարարությունից անմիջապես հետո: Եթե Ադրբեջանը դեմ է արտահայտվում այս հիմնարար մոտեցմանը, ապա փաստորեն խոչընդոտում է կարգավորման գործընթացին: Խոչընդոտում է կարգավորմանը նաեւ դեմ արտահայտվելով բանակցություններին Ղարաբաղի մասնակցությամբ, որովհետեւ առանց Ղարաբաղի ուղղակի մասնակցության անհնար է առաջ մղել կարգավորումը»:

Առավել հասկանալի է, որ Հայաստանի արտաքին գերատեսչության ղեկավարը բարձրաձայնում է

այնպիսի մի հարցի մասին, ինչն այնքան էլ ինչեղություն չի ստանում դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացի ֆոնին: Մասնավորապես, Նախարարը ասել է. «Ինչ վերաբերում է հակամարտության հետեւանների վերացմանը, ապա հարկավոր է նկատել ունենալ, որ Պիսի լուծվեւ նաեւ Մարսակերտի, Մարտունու եւ Ծախումյանի երջանների Ադրբեջանի կողմից օկուպացված տարածքների եւ այդ երջաններ փախսականների վերադարձի հարցերը: Եվ իհարկե, հակամարտության հետեւանների վերացման հարցը դեռ է լուծվի հակամարտության լիցենզավորման գործընթացի ղեկավարը»:

Երջաններում դեռեւս բժիշկների սուր կարիք կա

ԼՂՀ վարչապետի մոտ տեղի ունեցած խորհրդակցությունում, որին մասնակցել են սոցիալական առողջապահության եւ առողջապահության նախարարները, ֆնանսավել են հանրապետության բնակավայրեր հրավիրված մասնագետներին ղեկավարելու առաջնությունը: Սակայն մասնագետների, հատկապես բժիշկների սուր կարիք կա ԼՂՀ այլ երջաններում եւս:

Ինչպես տեղեկացնում են կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, Արա Հարությունյանը երջանակազմերի ղեկավարներին հանձնարարել է համագործակցել ՀՀ մարդկային ռեսուրսների հետ իրավիճակը Արցախում իրենց գործունեությունը բարձրացնելու լիցենզավորման հարցում:

Նշվել է, որ երկա դրությամբ իրական ծրագրից օգտվում է 42 բժիշկ, որոնք մեծ մասամբ աշխատում են վերաբնակեցման գոտիներում: Սակայն մասնագետների, հատկապես բժիշկների սուր կարիք կա ԼՂՀ այլ երջաններում եւս:

Կ. Գ.
Սեֆիյանյան

3000 զինձառայողով ռուսական ռազմաբազա Աբխազիայում

Անկախությունը թերևս այնպիսի մի իրողություն է, որ հռչակումից հետո հեղաձիգ ճանադարի այլևս չկա: Գործընթացներն ու դրանց զարգացումներն այնպիսի ձեռք ու բովանդակություն են ստանում, որ ամբողջում են առկա իրականություններ, ու եղջիկը մնում է հեֆայի համար:

Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի անկախության ճանաչումը Ռուսաստանի կողմից սկզբնապես մեկնաբանվեց ու ներկայացվեց այնպես, կարծես դրան ոչինչ չէր հետեւելու: Սակայն իրականում անկախության այդ ճանաչումը գնալով ամբողջական է:

Ռուս-աբխազական բարձր մակարդակով բանակցությունները կավարսվեն մի մեծ փաթեթ փաստաթղթերի ստորագրմամբ: Այդ մասին, «ՌԻԱ Մոլոտով» գործակալության տեղեկացմամբ, երեկ հայտարարել է Ռուսաստանի նախագահ **Դմիտրի Մեդվեդևը**:

Ռուսաստանի նախագահն Աբխազիայի ներկայացուցիչներին ու նախագահ Սերգեյ Բաղադչի հետ բանակցություններից հետո ընդհանրացրել է, որ Աբխազիայի անկախության ճանաչումից ի վեր առաջին անգամ է Աբխազիայի ղեկավարի դաշնակցական ընդգրկում այց իրականացվում Ռուսաստան: «Նախորդ տարի ի-գուր չի անցել, մենք աշխատել ենք, նախադասարարել ենք նորմալ-փոխկապերի հիմքը, բազմաթիվ համաձայնագրեր են ստորագրվել», ասել է Մեդվեդևը:

Մեդվեդևի նշած փաթեթում կարելու դեռ ու նշանակություն, նաև ռուս-վրացական հարաբերությունների համաձայնագրում, ունի Ռուսաստան-Աբխազիա համաձայնագիրը՝ Աբխազիայի սարածում ռուսական (որոշ աղբյուրների համաձայն՝ համաձայն) ցամաքային ուժերի ռազմական հիմնելու մասին: Աբխազիայի դաշնակցության փոխնախարար Գարի Կուդալաբայի խոսքով, ռազմական հիմնում կստեղծվել են երեք հազարից ոչ ավել անձնակազմ:

Մինչև ռուս-աբխազական հարաբերություններում առաջին դաշնակցական այցելությունն է անցկացվում, դաշնակցական թիվերի, ինչու է բնական էր ստասել, ստորագրվող համաձայնագրեր «միմոսություն» է որակել:

Այս համաձայնագրերի ստորագրումը դեռ քիչ է, Մեդվեդևը երեկ հայտարարել է նաև, որ Ռուսաստանի խորհրդարան են մտցվել Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի սահմանների համաձայնագրերով դաշնակցության առնչությամբ համաձայնագրերը՝ վավերացման: Չիստեղծվեց, որ այդ համաձայնագրերը ստորագրվել էին դեռևս նախորդ տարվա ապրիլի 30-ին:

Աբխազական կողմն, իր հերթին, իր հայտարարություններում տեղեկացրել է, որ «Ռուսաստանի երկաթգծեր» ընկերության կառավարմանը կհանձնվի նաև աբխազական երկաթգիծը:

Ա. ՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Վաշիկանը կհրադարակի 2-րդ աշխարհամարտի արխիվների մի մասը

Վաշիկանը ինտերնետում հրադարակելու է 2-րդ աշխարհամարտի ժամանակների սեփական արխիվների մի մասը: Աստիճանաբար գործակալությունը նշում է, որ այդ արխիվ կաթոլիկ եկեղեցու ղեկավարությունը հույս ունի մեղմել Չոլոխոսի ժամանակ Պիոս 12-րդ ղարտի գործողությունների հետ կապված վեճերը:

2008-ի հոկտեմբերին Բենեդիկտոս 16-րդ ղարտը հաստատել էր Պիոս 12-րդի սրբերի արքիմ ղարտը մտադրությունը՝ չնայած հրեական որոշ կազմակերպությունների բողոքներին: Վերջիններս ներկայացուցիչները գտնում են, որ Պիոս 12-րդը չի մեղքել է սրբացվի, քանի որ հրադարակված չի դասադարձել հրեաների ոչնչացումը: Վաշիկանը իր հերթին հայտարարում է, որ դաշնագրի ժամանակ Եվրոպայում կաթոլիկները հրեաներին փրկել են ֆաշիստներից:

Տարբերակի առաջ հողայականների եւ կաթոլիկների համաձայն հանձնաժողովը չէր կարողացել միանալ գնահատական սալ Պիոս 12-րդի գործունեությանը, ասելով, որ վերջնական որոշումն համար անհրաժեշտ են ավելի շատ նյութեր: 2006-ի հուլիսին Վաշիկանը գաղտնագրեց իր Պիոս 12-րդի նախորդի՝ Պիոս 11-րդի գործունեությանն առնչվող վավերագրերի մի մասը: Պիոս 11-րդը կաթոլիկ եկեղեցու հովվադատ էր եղել 1922-1939 թթ.: Այդ վավերագրերը լուսաբանում են Վաշիկանի գործունեությունը Եվրոպայում ֆաշիզմի ձեռնարկի ժամանակաշրջանում:

Արցախի կարգավիճակը չի կարող բանակցությունների նյութ դառնալ, քանի որ Արձանագրությունները վերաբերում են Թուրքիային եւ Հայաստանին միայն:

6. Թուրք առաջնորդները դաժան չունեն բողոքելու Հայաստանի Սահմանադրական դատարանի ներածականի դեմ, քանի որ դա հիմնված է Հայաստանի անկախության հռչակագրի 11-րդ հոդվածի վրա, որը գոյություն ունի 1990-ից ի վեր: Թուրք առաջնորդները տեղյակ էին այս փաստին նախքան 2009-ին Արձանագրությունները ստորագրելը:

7. Թուրք դաշնայանները կեղծել են նաև այն հարցում, որ Արձանագրությունները ձևաչափ են 1921-ի Կարսի դաշնագրի, որը դաժանագրված էր խորհրդային Հայաստանին: Արձանագրություններում մեծ ակնարկություն կա չկա: Ավելին, Սահմանադրական դա-

ժարանը որոշեց, որ ուժի մեջ են միայն Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած դաշնագրերը:

8. Փոխանակ Արձանագրությունները ստորագրելով «հարեանների հետ զրոյական խնդիրներ» ունենալու նպատակին հասնելու, Թուրքիայի կառավարությունը լուրջ խզում է առաջացրել հարեան Արքեպիսկոպիտի, մի երկիր, որտեղ նա նախկինում խնդիրներ չուներ:

9. Հասկանալի է, որ թուրք դաշնայանները չեն առաջնորդում Հայաստանի այն դաշնային, որ առաջինը Թուրքիան դեմ է վավերացրել Արձանագրությունները: Սա Թուրքիայի համար ստորագրիչ մի դաշնակցություն է, որն իր մեջ արդարացիորեն դաշնակցում է հայերի անվաստությունը Թուրքիայի նկատմամբ:

10. Թուրք առաջնորդները չեն արձանագրել նաև Հայաստանի այն սղառնակիին, որ մինչև մարտի վերջը Թուրքիայի չվավերացնելու դեմում Հայաստանը չեղյալ կհայտարարի Արձանագրությունները: Սա նույնպես ստորագրիչ մի դաշնակցություն է նեոստանյան մեծությամբ իրադրացող Թուրքիայի համար:

Վերոնշյալ 10 կետերը վստահության լուրջ բացակայություն են նախանշում Թուրքիայի կառավարության եւ իր ժողովրդի, ինչպես նաև միջազգային հանրության միջև: Անկարան փորձել է խաբել բոլորին, Թուրքիայի ներսում թե դրսում, թյուր տղապարտություն ստեղծելով, որ իբր ցամաքում է կարգավորել իր հարաբերությունները Հայաստանի հետ: Թուրք դաշնայաններն իրենք իրենց դեմ է մեղադրեն մեծ իրավիճակում հայեցվելու մեջ: Նրանք հույս ունենին, որ խաբեությամբ կկարողանային ավելի մեծ զիջումներ ձեռք բերել Հայաստանից: Դա նրանց չհաջողվեց: Նրանք ընկել են իրենց իսկ փորձի փոխ մեջ, որտեղից ոչ ոք չի ցանկանում նրանց դուրս բերել:

ՏԱՐՈՒԹ ՅՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»
Թարգմանեց Տ. Օ.

Ավելի վաղ գրած իմ հոդվածներում ցույց էի սվել Թուրքիայի խաբուսիկ մոտեցումները Արձանագրությունների տուրջը բանակցություններ վարելու եւ հետագայում դրանք ստորագրելու գործում:

Հայաստանին եւ միջազգային հանրությանը խաբելուց բացի, թուրք ղեկավարները փորձեցին աղակողմնորոշել նաև իրենց անձնամոտիկ դաշնակից համարվող Արքեպիսկոպիտին եւ թուրքական հանրությանը Արձանագրություններից ակնկալվող հնարավոր ձեռքբերումների հարցում: Թեև Արձանագրությունները հսակորեն Թուրքիային ի նպաստ էին, այդ երկրի առաջնորդները փորձեցին ավելին ձեռք բերել, որպեսզի կարողանային հակադրել ներքին եւ արտաքին առարկություններին ու մեծադատություններին:

Ինչպես եւ սղասվում էր, Երդողանի կառավարությունը իրադրես խնդիրներ

Տասը դաժան, թե ինչու թուրքերը թույլ չեն սալու իրենց առաջնորդներին ստորագրել Արձանագրությունները

ունեցավ Արքեպիսկոպիտի հետ, երբ նախագահ Իլիան Ավելը բարձրաձայն բողոքեց՝ ասելով, որ Հայաստանի հետ սահմանը բացելով Թուրքիան լուրջ է իր «փոքրիկ եղբորը» եւ դրանով իսկ զրկում Հայաստանին՝ զիջումների գնալու Ղարաբաղը վերադարձնելու հարցում:

Արքեպիսկոպիտի դաժանությունները, չբավարարվելով Թուրքիայի վստահեցումներից, հակադարձեցին՝ եռակի բարձրացնելով Թուրքիա արտաքին-վարչական գիծը, համայնակ վայրերից ցած իջեցնելով թուրքական դրոշները, արգելելով թուրքական կիսնակարների եւ երգերի հեռարձակումները ազգերի եթերով եւ փակելով Բափլում թուրքական ֆինանսավորմամբ բացված մզկիթները:

Միաժամանակ ընդդիմադիր ուժերը Թուրքիայում, օգսվելով վարչապետ Երդողանի խորհրդարանական մեծածախանությանը ջախջախելու ընձեռնված հնարավորությունից, անմիջապես մեղադրեցին նրան Թուրքիայի ազգային շահերը ոտնահարելու եւ իրենց ազգերի եղբայրների փոխարեն հավիտենական թեմազիների՝ հայերի հետ մերձենալու մեջ:

Նման մեղադրանքներին դիմակայելու համար թուրք առաջնորդները ստիպված եղան մի քանի չիմնավորված դաժանություններ կերպարացնել եւ չափազանցել Արձանագրություններից սղասվող ձեռքբերումները ինչպես Արքեպիսկոպիտի, այնպես էլ Թուրքիայի համար: Նրանք հավաստեցին ազգերիներին, որ ճնշում կբանեցնեն Հայաստանի վրա, որպեսզի վերջինս Արցախը վերադարձնի Արքեպիսկոպիտին նախքան Թուրքիայի խորհրդարանը կվավերացնի Արձանագրությունները եւ կկանոնակարգի հարաբերությունները Հայաստանի հետ: Ավելին, թուրք դաշնայանները վստահեցրին իրենց հասարակությանը, որ Արձանագրությունները վերջ կդնեն հայկական կողմի՝ ցեղաստղանության «դնդումներին» եւ սարածային «դաժանություններին»:

Թուրք եւ ազգերի հասարակությունը չխաբվեց Անկարայի այս սխալ մեկնաբանություններից: Ստրեւ 10 զլ-խալոր դաժաններ, թե ինչու թուրքական խորհրդարանը կարող է մերժել Արձանագրությունների վավերացումը:

1. Հակառակ Գյուլի, Երդողանի եւ Դավութլյուլի հաժախակի կրկնված հայտարարություններին, որ Արցախի հակամարտության լուծումը նախադասված է Արձանագրությունների վավերացմանը, Մ. Նահանգները, Ռուսաստանը եւ Եվրոմիությունը, ինչպես նաև Հայաստանը, բազմիցս մասնաճեղ են, որ Արձանագրություններում մեծադատ գոյություն չունի: Ավելին, նրանք հստակ նշել են, որ այդ երկու հարցերը իրար հետ չիստեղ է կաղել: Հայաստանը հետեղականորեն հրաժարվել է Արձանագրությունները կաղել Արցախի հարցին:

2. Ծանարությանը չի համադասախանում թուրքերի այն դնդումը, թե Արձանագրությունները վերջ կդնեն երրորդ երկրների կողմից ցեղաստղանության ճանաչմանն ուղղված Հայաստանի ջանքերին: Ծիս չէ նաև, որ Արձանագրությունները կոչ են անում ստեղծել մի մեխանիզմ՝ ուսումնասիրելու Հայոց ցեղաստղանությունը: Իրականում Արձանագրությունները նոր թափ են հաղորդել Հայաստանի ջանքերին, որոնք այժմ ուղղված են Մեծ Բրիտանիայի, Բուլղարիայի, Իսրայելի եւ Շվեդիայի խորհրդարանների կողմից ցեղաստղանության ճանաչման գործընթացին: Մյուս կողմից, Մ. Նահանգների Սերկայացուցիչների դաշնակցության արքեպիսկոպիտի հանձնախումբը ծրագրել է մարտի 4-ին վերադարձնել ղեկը Հայոց ցեղաստղանության ճանաչման բանաձեղը: Սենսուն նույնպես առկա է նման մի բանաձեղ:

3. Հակառակ թուրքական հավաստեղանումներին, «դաժանական հարթությանը զբաղվող ենթահանձնախումբը» զբաղվելու է ոչ թե ցեղաստղանության փաստը վերանայելով, այլ ծառայելու է որպես հարթակ՝ Թուրքիայից համադասախան փոխհաստղանում սանալու համար:

4. Թուրքիայի դնդումները, թե Արձանագրությունները վերջ կդնեն հայերի սարածային դաժանություններին, ճիս չեն, քանի որ նման բան նշված չէ այնտեղ: Բացի դրանից, նախագահ Սարգսյանն իր անցյալ շաբաթվա ելույթում առաջին անգամ նշեց Նախիջեանի հայկական սարածաշրջանի հայաթափման մասին, երբ խորհրդային իսկանություններն Արքեպիսկոպիտին զիջեցին դա:

5. Հայաստանն ու մեծ տեղությունները մերժել են ընդունել Թուրքիայի դաժանություններն այն մասին, որ Հայաստանի Սահմանադրական դաժանագրը վերանայի եւ «ուղղի» իր հունվարի 12-ի որոշումը: Դաժանագրը ողնեց, որ ցեղաստղանության ճանաչմանն ուղղված ջանքերը չեն կարող դադարեցվել, իսկ

Ջաւմիրի բաժանումը կավերացված չէ սահմաններին առնչվող դաժանական համաձայնագրերով: Այդ տղանը մնում է լարվածության օղախ: Հնդկական կողմում Զամուլի ու Ջաւմիրի նահանգն է՝ 10 մլն բնակչությամբ: Պակիստանյան կողմում Ջաւմիրի հյուսիսային սարածին է եւ իմնանահռչակ «Ազաւ Ջաւմիր» դեժնությունը (3,6 մլն բնակիչ), որը փաստորեն վերահսկվում է Իսլամաբադի: Ջաւմիրի մի մասն էլ անցել է Զինաստանին: Այդ սարածին հավակնում է Հնդկաստանը:

«Ալ Ղաիդան» սղառնում է Տնդկաստանում միջազգային մրցաւարերի կազմակերղիչներին

«Ալ Ղաիդայի» գրհայինների 313-րդ բրիգադի համանաւար **Իլյաս Ջաւմիրին** սղառնացել է ահաբեղչություններ իրականացնել Հնդկաստանում միջազգային խոշոր մրցումների անցկացման օրերին: Asia Times էլեկտրոնային հրատարակությանը իղած նամակում Ջաւմիրին սղառնում է 2010 թ. խոշի հոկտեղի աշխարհի առաջնության, կրիկեթի հնդկական 1-ին լիգայի մրցումների եւ Ազգերի ընկերակցության խաղերի մասնակիցներին ու հյուրերին:

Ջաւմիրին օսարեկրացիներին զգուսացրել է, որ այդ մրցաւարի անցկաց-

ման ժամանակ չայցելեն Հնդկաստան: Նամակում նաև ասվում է, որ իսլամիսներին գրհները կտարունակվեն, քանի դեռ հնդկական բանակը չի հեռացել Ջաւմիրից, իսկ միջազգային ընկերակցությունն այդ սարածին չի տրամադրել իմնորոշման երաւիքներ:

19-րդ դարի կեսերին Ջաւմիրը կիսաանկախ փոքր դեժնություն էր: Հնդկաղակիստանյան հակամարտության հետեղանով 1949-ից Ջաւմիրը կիսված է Հնդկաստանի եւ Պակիստանի միջեղ, բայց մինչև օրս մնում է վիճելի սարած:

Մշակույթ

Հրան Մաթետոսյանի ծննդյան 75-ամյակի կառավարչամբ մշակույթի նախարարության նախաձեռնությամբ օրերս Հայաստանի նկարիչների և անդամների «Հասցնի» (2 հասրով) և «Նանա իշխանուհու կամուրջ» (անհոյակ) գրքերի շնորհանդեսը: Գրողի անհատականության և գրական վիթխարի ժառանգության մասին խոսք ասացին մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը, Մաթետոսյանի անվան Մատենադարանի սեփականության ղեկավար Հրայր Թամրազյանը, գրողի այրին՝ Վերոնիկե Մովսիսյանը, որին՝ Դավիթ Մաթետոսյանը, ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի ուսանողներ: Ստեղծագործություններ ԵՊՀ:

Հրան Մաթետոսյանի արձակն իր վիղակյան նախաժամերում, ահա, մեծանուն է բանավոր ասացում, իսկ գրական համայնքում՝ դասնազարկային ժամերի:

Գրողը կերպարում է, տոնագրում է մարդկանց երկրի դասնությունը, նրա ժառանգական շնորհ, շնորհակալի մի դասնություն, որ գրողի հայացքի սակ ճյուղավորվում ու ծաղկում է եւ խոսքի սիրույթ մեծելով՝ դառնում է աւփ, տրոփում է լինելության գարկերակի նման, դասնազարկ է իրականացնում իր խոսքի խաչողիցներում: Արյան կանչ, արյան հիշողություն, որ ոռոգում է սերունդների երթը: Ահա կյանքի այս շնորհ է մատենագրում մեծ գրողը, այն սիրույթ, որ խոսք ու կյանքը միեւրոն են, ու լինելու-

մազարկին: Անհնար է բնութագրել նրա բազմադրյուր, հազարաչիլ խոսքը, որ հաճախ տարալուծվում է բնության տարբերակ, հաճախ շարժում է՝ իբրեւ խարազան: Այն նման է հզոր լեռնային հորձանի, որ խաղաղվում ու զուլավում է հովիտներում, դառնալով ասացումի այն տարածքը, որ միանում ու տարալուծվում են մարդն ու բնությունը՝ դայթառ, անսահման դայթառ մի հանգրվանում, կյանքը վերածելով կամայի դասի, վերհույժ ու երգաշնչության, որ հոսում է նրանց երակներով: Լինելության այդ գեղեցիկ, ահա, ասացումի այդ սիրույթը, որ միջնաշխարհ է մարդու ու բնության միջեւ, հոսում է կյանքի ու մահվան արժեքի երկայնքով՝ իրար կաղեկով ժամա-

Պարսկաստանի Ավեսարան (Հրան Մաթետոսյանի 75-ամյակի առթիվ)

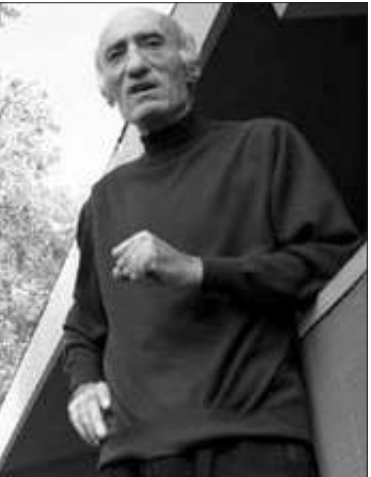
ՀՐԱՅՐ ԹԱՄՐԱԶՅԱՆ

Թամրազյանի ելույթն ամբողջությամբ:

Եւրոպայի գրողը այսօր է միտք իրականության խորհային դասերը, բայց նաեւ սնունդ ու նախախնամում է այդ իրականությունը: Եվ որքան մոտ է իրականության այդ դասերին, այնքան բազմադասիկ է հոգեւոր այն ջանքը, որ ծախսում է արվեստագետը կյանքի մոտայի ու աղճատված համայնքները հաղթահարելու, նրա հոգեւոր միջուկը վերակերտելու համար: Եվ դա դառնում է «ձայն բարբառող համայնքի», եթե չի վերածվում անմտորյա ինքնագոհության:

թյունն ու բառաշխարհը շարժվում, ճյուղավորվում են զուգաժամի, համընթաց:

Եվ դա ընթերցողին ներառում է իր հորձանուսի մեջ, նրան իր հուններով զանազան է կյանքի գեղեցիկ միջ զեւարթնալ: Այդ բնագործարարիկ ակունքից է ծնվում մեծ գրողը, մեծ գրականությունը, Հրան Մաթետոսյանի արձակը: Նա բանեցրեց իր հայերենը, նրա հոլովությունը հարակրկնելով իր խոսքը, իր դասնազարկը, իր տարածքային, իր ստեղծարարական, իր ստեղծարարական մասին, մի յուրաքանչյուր դասնազարկում Ավեսարան, որ ամեն սերունդ յուրովի է մեկնաբանելու...

նակն ու սերունդներին, կյանքը վերածելով անվերջ արարումի, որի ղողանջները հնչում են սիեզերում:

Մեր միջով են անցնում մեծ ֆառադների ժողովուրդը հորձանուսը, չարագուգակ դասերները, կռացած չզոյության անդունդներին - կասարում է արդյոք խոսքն իր նախնական առաջնությունն այդ սիրույթներում:

Հրան Մաթետոսյանը հաղթահարել է մեծ ֆառադները, մեզադողիսները զարհուրանքն իր «Կենդանի են մեռյալով», ճեղքելով իրականությունն ու վերահայնարբերելով գոյության այն լուսաբերներն ու լուսածեղերը, որ կենդանի են մահում կյանքը...

Բայց նրա բուն նյութը ֆառադը չէ, ներկայում իր առկայությունը չէ, աղճատված իրականությունը չէ, որում նա ապրում է, նրա ամեն դայթառը սողի մեջ կա այն նախազգեստիցը, նախաձեռնությունը, որով նա միտքի տարածի խոսքի սիրույթը, շունչից սա անցյալին է ստղծմավորի գալիքը խոսքի մոգությունը...

խոսքը, բանը նրա համար բացարձակ ասվածություն էր մարդեղացած սիեզերում:

Բառ ու բանի, խոսք ու դասերի նրա ամեն բանաձեւումը բնաբանի խոսքություն, խորագրի հասկանությունն ու խոսքությունն ունի, բանաստեղծական տոնի նման՝ նրա արձակ տոնաբանությունը նաեւ ինքնակալ արձակ ունեն՝ իբրեւ խոսքի ձուլածո կաղապարներ: Բայց ամենից զարմանալիքն նրանցում եղած բարոյական լիցեքն ու խաղաղությունն են, որ ակնբարթի մեջ հուզական խորքեր են բացում, որ բռնկվում են հանկարծ, խոսում՝ «սիր դայթառ» լու չափի դայթառ» դասերների լեզվով: Ակնբարթի՝ իբրեւ հավերժության, դասի՝ իբրեւ հավիտենության այդ զգացումը, միաձուլված հանկարծագրյուր բառերի հա-

«ԿԱՆԹԵՂ» ԱՆՍԱՄԱՐԻ ՂԵԿԱԿԱՐԸ

Երիտասարդ հայ կոմպոզիտորի ներդրումը ռուսական մշակույթում

Հայ դասական երաժշտությունը ներկայացնող «Կանթեղ» անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար, երիտասարդ կոմպոզիտոր Արիստիդ Կալինինը 2009-ին «Տրիումֆ 2009» անվանի բարեգործական մրցանակին: «Տրիումֆ» համառուսական մրցանակաբաշխություն է, որի ժամանակ մրցանակներ են շնորհվում ռուսական արվեստի եւ գրականության մեջ ներդրում ունեցող ստեղծագործողներին՝ անկախ ֆառադայինությունից եւ ազգային դասականությունից: Մրցանակաբաշխության 18 արվեստագետների մեջ առաջին անգամ է, որ մրցանակ է ստանում Հայաստանի Հանրապետության ֆառադային:

ստեղծագործություններ: Այդպես սկսվեց իմ եւ Անդրեյ Բիտովի համագործակցությունը, որից հետո եւ Ա. Կալինինին, Անդրեյ Բիտովը երաժշտության մեծ գիտնական եւ արվեստագետը նա ներկայացնում է նաեւ երաժշտության ուղեկցությամբ: Նա ունի իր երաժշտական խոսքը, որտեղ հանդես են գալիս հայտնի երաժիշտներ, օրինակ՝ «Տրիումֆի» մրցանակակիր Վլադիմիր Տարասովը»:

«Մրցանակաբաշխությունն իր մեջ ներառում է երկու բաժին՝ առաջինում մրցանակներ են ստանում մեծահասակ արվեստագետները, երկրորդում՝ 20 երիտասարդներ: Մրցանակը անվանական շնորհ է, որը դեռ չեն ստացել, գումարի չափն էլ դեռ չգիտեն», երեկ «Հայելի» ակումբում ասույթի սի ժամանակ ասաց Արիստիդ Կալինինը:

«Կանթեղը» չունի հովանավորներ, գոյատևում է կասարողների եւ ղեկավարի միջոցներով: Անսամբլը հասկանալի ներկայացնում է ժամանակակից հայ դասական կոմպոզիտորների գործերը:

«Կանթեղ» անսամբլը ստեղծվել է 2007-ին, նրա հիմնադիրն է ներկայացնել հայ դասական երաժշտությունն ակունքներից մինչեւ մեր օրերը: Անսամբլում ընդգրկված են միայն երիտասարդ կասարողներ: Ա. Կալինինն նաեւ անսամբլի դասնակախարհի է: Նրան մրցանակաբաշխությունում առաջադրել է «Տրիումֆի» ժյուրիի անդամներից մեկը՝ ռուս գրող Անդրեյ Բիտովը:

Արիստիդ Կալինինն ցավով նշեց, որ Հայաստանում երիտասարդ կոմպոզիտորներն արհամարհված են, նրանց ստեղծագործությունները գրեթե չեն հնչում, օրինակ էստոնիայում կոմպոզիտորական բաժնի ուսանողը տարածական ունենում է 4 համերգ: Հայաստանում ստեղծագործողները զնախաքանակ են այն ժամանակ, երբ նրանք սկսում են հանդես գալ օտար դրոշմերի տակ:

«Ամեն ինչ սկսվեց նրանից, երբ 2007-ին Արամ Խաչատրյանի տուն-բանազարանում Անդրեյ Բիտովը ներկա եղավ «Կանթեղի» համերգին: Նա առաջադրեց ինձ իր արձակի եւ դրոշմային հիման վրա գրել երաժշտական

Հրան Թադևոսյանը Լոռվա շրուռ

Փետրվարի 17-ին Հայաստանի նկարիչների միությունում բացվեց Հրան Թադևոսյանի «Լոռվա ձոր» խորագիրը կրող գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը:

Բացման արարողությանը ներկա էին դասնական անձինք, արվեստագետներ, հոգեւորականներ: «Լոռվա ձոր» հայրենակցական միության նախագահ Սերգո Երիցյանը նկարչին շնորհեց Թադևոսյանի հետնորդ կոչումը՝ հանրության գեղագիտական ձաւակն ու մատուցողությունը բարձր գնահատելու համար:

«Լոռվա ձոր» հայրենակցական միությունն ու Արթուրյանի ֆառադային աշխատանքներն են, անցյալ տարի Հովհաննես Թադևոսյանի ծննդյան 140-ամյակի առթիվ նախաձեռնեցին մի միջոցառում, որի ակունքները տարածվել են դեռ 1952 թվականը: Անցյալ տարի ձմռանը 15 նկարիչներ մեկնեցին Թադևոսյանի ծննդավայր Դեղձ թունանյանական աշխարհը վրձնելու համար: Այդ նկարիչներից ամենաբազմապիտակը եղան Հրան Թադևոսյանն ու Լիլիթ Աղաբաբյանը: Դեռ 1952-ին նույն նկարակալը, Մարտիրոս Սարյանի գլխավորությամբ Դեղձ գյուղ էին մեկնել Հայկո Կոչոյանը, Սիւր Աբեղյանը, Մարիամ Ասլանազյանը եւ այլք: Այսօր էլ լավագույն ավանդույթը շարունակվում է:

«Անսառի փեշին», «Այգում», «Առու», «Կարմիր երեկո» եւ ուրիշ ցուցակալներ Լոռվա ձորի գեղանկարչական ինքնատիպ անդրադարձներն են: Հրան Թադևոսյանի գեղանկարչության հիմքը բնությունն է: «Նրա աշխատանքները դարձ են, սովորական, իսկ ամենադարձը դառնում է հանձարեղ աշխատանք: Ցուցահանդեսի նկարների 60-70%-ի ստեղծման անձամբ ներկա են եղել: Այս նկարների շնորհիվ մեզ սկսում ենք ավելի խորունկ ընկալել Թադևոսյանի, Մաթետոսյանի աշխարհներն ու բանաստեղծական Լոռին», նկատեց լոռեցի արձակագիր Վահան Երանյանը:

Հրան Թադևոսյանը, ոգեւորված Լոռվա բնությամբ, ստեղծել է 70 բնանկար: Նկարչի՝ Լոռվա բնագործի նկատմամբ սերը սկսվում է Թադևոսյանի, շարունակվում Հրան Մաթետոսյանի: Ցուցահանդեսում ներկայացված են Հրան Մաթետոսյանի ստեղծագործությունների մոտիվներով ստեղծված շուրջ 20 աշխատանք, որոնց մեջ հասկանալի են տարբերակները եր «Հրանը» կապը. գրողը բնության մեջ, բնությունը՝ գրողի:

«Մեծ նկարչի ու արվեստի հեռ են հիմա առնվում, նրա բոլոր գործերն ինձ երջանկություն են դարձնում, որովհետեւ ամեն մի գործը լցված է սիրով ու վեհությամբ», ասաց Սոս Արարյանը:

«Իմ մատնումնը, փիլիսոփայությունը եւ ներկայացնում են հոգու ձայնով, ամեն ինչ արվում է հուզականությամբ ու զգացմունքներով, մնացյալը զուտ ձեռքի աշխատանք է, որն ընդամենը լցնում է կապի ֆառադային ստիպակ տարածքը», ասաց Հրան Թադևոսյանը:

Օսկարի թեկնածություններ

«Ավասարը» առաջադրվել է 9 անվանակարգերում

Նախկին անուսիններ Ջեյմս Կամերունն և Զեթին Բիգելովի «Ավասար» եւ «Հրթր լոբը» ֆիլմերը, յուրաքանչյուրն 9 անվանակարգերում իրենց թեկնածությամբ գլխավորում են մարտի 7-ին Հոլիվուդի «Կոդաք» թատրոնում տեղի ունենալիք 82-րդ «Օսկարի» մրցանակաբաշխության թեկնածությունների ցուցակը, որն օրերս հրատարակել է «AP Էնթրթեյնմենթը»: «Հրթր լոբը» ու «Ավասարը» առաջադրվել են «լավագույն ֆիլմ», «լավագույն ռեժիսորական աշխատանք», «կինեմատոգրաֆիա», «լավագույն մոնտաժ» եւ 5 այլ անվանակարգերում:

Ի դեպ, այս տարի 57 արվեստագետներին մրցանակներ են շնորհվում: Վերահանձնախումբը որոշել է վերականգնել «լավագույն ֆիլմ» անվանակարգում 5-ի փոխարեն 10 ֆիլմի թեկնածությունը առաջադրելու ավանդույթը: 1931-ից 1943 թվերին լավագույն ֆիլմի օսկարի համար

մրցել են 8-12 ֆիլմեր: 1943-ին առաջադրված տարի ֆիլմերից «Օսկար» է շնորհվել «Կասաբլանկան»:

Գլխավոր դերի լավագույն կասարումն համար առաջադրվել են ռուսացրեկանց անվանակարգում Ջեֆ Բրիջեսը, Ջորջ Զուլմին, Կոլին Ֆրեյդը, Սորգան Ֆրիմանը եւ Ջեյմս Բեյնթը: Կանանց անվանակարգում՝ Սանդրա Բուլոկը, Գեյլն Սիլբերը, Զարի Մուլիգանը, Գաբրիել Սիդիբեյնը եւ Մերի Սթրիպը:

Երկրորդական դերի լավագույն դերակատարումն համար ռուսացրեկանցից՝ Մեթ Դեյնը, Կոլին Զարեյսոնը, Զիլսոնը Պլամերը, Սթեյնի Թուլինը եւ Զիլսոնի Ուոլթը: Կանանցից՝ Պենելոպե Զուլմինը, Վերա Ֆարմիգան, Մեթի Գիլենհալը, Աննա Կենդրիկը եւ Սոլ Լիդը:

Լավագույն ֆիլմ անվանակարգում բացի վերոնշյալ 2 ֆիլմերից առաջադրվել են «Թույլ կողմը», «Գրդ Երան», «Դաստիարակություն»,

«Շնորհագուրկ աթորինածիններ», «Թանկարժեք», «Լուրջ մարդը», «Վերել» եւ «Երկնում» ֆիլմերը:

«Լավագույն ռեժիսոր» անվանակարգում բացի Կամերունից եւ Բիգելովից, Կլեմենտ Զարանին, Լի Դանիելսը ու Ջեյմս Ռայթը: Իսկ «Օսարալեզու ֆիլմեր» անվանակարգում՝ «Ազամի» (Իսրայել), «Սուա Օխոսի գաղտնիք» (Արգենտինա), «Դառնության կաթը» (Պերու), «Մարգարեն» (Ֆրանսիա) եւ «Սոփիակ ժառանգություն» (Գերմանիա) ֆիլմերը:

Ավելացնենք, որ մինչ օրս ոչ մի կին ռեժիսոր «Օսկար» չի ստացել: Բիգելովից առաջ այդ անվանակարգում առաջադրվել են Սոֆիա Կոպոլան (2003 թ.), Ջեյմս Կամերունը (1993 թ.) եւ Լինա Ռեյթմյուլերը (1975 թ.):

«Օսկարի» 82-րդ մրցանակաբաշխությունը վարելու են Սթիվ Մարշը եւ Ալեք Բոլդուինը: Հ. Օ.

Նոր «աստղ» Հայաստանի Շախմատային Երկնակամարում

Դավիթ Գեորգյանը երկրորդ մրցաշարը շահեց

Հայաստանի Շախմատային Երկնակամարում մի նոր «աստղ» է հայտնվել: Խոսքը 16-ամյա վանաձորցի Շախմատային Դավիթ Գեորգյանի մասին է, որը կարճ ժամանակահատվածում իրար հետեից դարձավ երկու հեղինակավոր մրցաշարերի հաղթող: Գեորգյանը, որ Մոսկվայում անցկացված Շախմատային Երկնակամարում Դավիթը հաղթող էր ճանաչվել՝ 9 հնարավորից վաստակելով 8,5 միավոր, ինչը բացառապես լավագույն արդյունքն էր Շախմատային փառատանի 1000-ից ավելի մասնակիցների մեջ:

Եվ ահա Դավիթը հասավ նոր նվաճման: Մասնակցելով Շախմատային «Արտիստ» մրցաշարի «C» խմբի մրցումներին, վանաձորցի դասերի կրկին փայլուն ելույթ ունեցավ: Նախավերջին տուրում Դավիթը անդրանիկ դարձրեց իր հակառակորդին՝ Վահագնին, որը միավորներով հավասարվել էր Էդուարդ Խասրոբյանին: Այնուհետև նրա հաղթողը դարձավ Երվանդը Կրկինը: 9-րդ տուրում Դավիթը մրցակիցը գերմանացի Գերդ Ջահրոբերտին էր, որը խաղում էր սղիսակներով: Հայաստանի կարողացավ վճռորոշ դարձնել իր հակառակորդին՝ Վահագնին: Նա արժանացավ 2000 եվրո դրամական դարձվելի:

Դավիթը հասավ նոր նվաճման: Մասնակցելով Շախմատային «Արտիստ» մրցաշարի «C» խմբի մրցումներին, վանաձորցի դասերի կրկին փայլուն ելույթ ունեցավ: Նախավերջին տուրում Դավիթը անդրանիկ դարձրեց իր հակառակորդին՝ Վահագնին, որը միավորներով հավասարվել էր Էդուարդ Խասրոբյանին: Այնուհետև նրա հաղթողը դարձավ Երվանդը Կրկինը: 9-րդ տուրում Դավիթը մրցակիցը գերմանացի Գերդ Ջահրոբերտին էր, որը խաղում էր սղիսակներով: Հայաստանի կարողացավ վճռորոշ դարձնել իր հակառակորդին՝ Վահագնին: Նա արժանացավ 2000 եվրո դրամական դարձվելի:

Մյուս երկու մրցաշարերում հաղթողներին կանխավոր ավարտական տուրը: Ուժեղագույնների մրցաշարում մրցանակային ժամկետը է հավանել միայն Գաբրիել Սարգսյանը, որը 8 հնարավորից ունի 5 միավոր: 8-րդ տուրում նա մրցաշարում իր 2-րդ հաղթանակը տոնեց՝ դարձնելով մասնակցի Մասիսի Ռոզեբեյկին: 4,5-ական միավոր ունեն Արման Փաշինյանն ու Գրիգոր Մելիքյանը: Փաշինյանը ոչ-ոքի խաղաց Ալեքսանդր Կարիսյանի հետ, իսկ Մելիքյանը հաղթեց Սերգեյ Կոլոկոլին: Զավեն Անդրեասյանը դարձավ իր 2-րդ հաղթողը՝ Վահագնին հաղթելով: Զավենն ունի 3,5 միավոր: 6-ական միավորով առաջատարներ են վիճարկում Կարեն Բախչաթյանը և Կարեն Սոն, որոնք առավելագույնը հասան համադասարանաբար Բորիս Սավինովի և Եվգենի Նայերի նկատմամբ:

Ա2 մրցաշարում Տիգրան Զոհրաբյանը 4,5 միավորով ընթացում է առաջինի միջին համադասարանում: Նա ոչ-ոքի խաղաց Ալեքսեյ Գավրիլովի հետ: 4 միավոր ունեցող Դավիթ Պետրոսյանը դարձավ Սիլվա Կարապետյանի հակառակորդը: Այդուհանդերձ 6-ական միավորով գլխավորում են Սերգեյ Պավլովը և Ալեքսեյ Պրիդորովը, որոնք ավարտական տուրում մրցելու են միմյանց հետ:

«Արարատ» հրաժարվեց գավաթի մրցաշարից

Ավարտվեց Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությանը ելուց գավաթի մրցաշարին մասնակցելու հայտերի ընդունումը ԳՖՖ-ում: Բարձրագույն խմբի առաջնության բոլոր 8 փմներն էլ հաստատվել են իրենց մասնակցությունը 2010-ի մրցաշարին: Ինչպես հայտնի է, անցած մրցաշարից գավաթի խաղարկությանը չեն թույլատրվում դուսր փմների մասնակցությունը: Ուստի առաջին խմբի մրցաշարի մասնակիցներին:

Ինչպես հայտնի է, անցած մրցաշարից գավաթի խաղարկությանը չեն թույլատրվում դուսր փմների մասնակցությունը: Ուստի առաջին խմբի մրցաշարի մասնակիցներին:

Խաղացանկը կհասարկվի Մոսկվայում

Ինչպես շեղակցում էր ԳՖՖ մամուլի ֆառտուրային, Եվրո-2012-ի ընթացակարգի մրցաշարի «B» խմբի խաղացանկը կհասարկվի մարտի 15-16-ին Մոսկվայում: Հայաստանն այդ հանդիպմանը կներկայացնեն ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վահագն Սիմոնյանը և ԳՖՖ հավաքականի փմները: Բացի այդ, խաղարկվելու է նաև Կարեն Բախչաթյանի և Կարեն Սոնի միջև խաղը:

Որոշուցի հավաքականն ընթացակարգի սկսի սեփական հարկի սակ կայանալի մրցախաղով, որից հետո մեկնի Անդրուս: Սա մեր ընթացակարգի համար իրոք լավ սարքերակ է: Վերջին տուրում, որից կանոն, մեր ազգային հավաքականն արդեն մեկնարկում ձախողվում էր ընթացակարգի մրցաշարում և հետագայում էս դժվար էր լինում եսկել իրավիճակը: Իսկ ֆանի որ այս անգամ ԳՖ հավաքականը Ես մրցաշարի խմբում է հայտնվել, ուստի մեր ֆուտբոլիստների համար կարելու է, թե մեկնարկում ուղի կլինեն մրցակիցները: Հաջող մեկնարկը կոզետրի, նոր լից կհաղորդի մեր ֆուտբոլիստներին և կարող է դառնալ հետագա հաջողությունների գրավակարգը: Այնուհետև որ խաղացանկի հաջող սարքերակ ընթացակարգի է կարելու:

Լինարեան խաղադուրյուն է հաստատվել

Լինարեան ընթացակարգի մրցաշարի աշխի է ընկնում ոչ-ոքիների առաջնությամբ: Ինչպես էր նախորդ տուրում, 4-րդ տուրի հանդիպումներն էլ խաղաշարի էին: Արդյունքում սեղակում ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Վուգար Հաչիմովի հետ: Հաջողություն կհասնում նաև Գրիգորյան և Վալյետյան, Գելֆանդը և Թովալովը:

4 տուրից հետո Թովալովը և Գրիգորյան ունեն 2,5-ական միավոր, Վալյետյանը և Արդյանը վաստակել են 2-ական միավոր: Այդուհանդերձ 1,5-ական միավորով եզրակարգվում են Հաչիմովը և Գելֆանդը:

«Աստղային դասերակները» վերակալեցին

Երկու հանդիպումներով վերակալեց ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի խաղարկությունը: Զանոն եզրակարգից իր խաղից հայտնարկացրեց «Մանչեսթեր Յունայթեդը», որը համառ մրցադայարում հյուրընկալվելիս 3-2 հաշվով դարձրեց մասնակցի «Միլանին»: Վերջինիս համար խաղարկաբը Ես հաջող էր: Արդեն 3-րդ տուրից Ռոնալդինյոն առաջ մղեց իսպանացիներին, սակայն միջին ընդմիջում Ալյուկովը վերակալեց հավասարակշռությունը: Անգլիացիների հաղթանակում իր զգալի ներդրում ունեցավ Ռեյնո Ռոնին՝ ընդմիջումից հետո 2 անգամ գրավելով մրցակցի դարձարկը: Խաղավերջում Ջեյմսի Գրեյի կրճատեց հաշվի սարքերակությունը:

Թիմերի մարզիչների կարծիքը հետևյալն էր: Ալեքս Երզրուան («Մանչեսթեր Յունայթեդ») - Հոնրակալ են ճակատագրից, որ մեր փմնում հանդես է գալիս Ռեյնո Ռոնին: Մրցակիցներին չհաջողվեց վաստակել մրցանակ: Այսօր նա հոյակապ էր խաղում: Նրա վաստակությունը փոխանցվել էր մեր մյուս ֆուտբոլիստներին: Առաջին խաղարկետում մեզին թույլ հանդես եկան, սակայն հետագայում զսանք մեր խաղը: Լեոնարդո («Միլան») - Ոչինչ ավարտված է: Այժմ մեզ անհրաժեշտ է հաղթել Անգլիայում 2-0 հաշվով: Դրանում անհնար ոչինչ

չկա: Առաջին խաղարկետը դեբյուտ է ավարտվել 3-0 հաշվով: Մեզ «կոստեթ» Սկոտլանդի գոլը: Արդյունքում մեզ 3 գոլ բաց թողեցին, ինչին արժանի չէինք ու 2 գոլ խախտեցին, թեև կարող էինք ավելիին հարցնել: Մյուս խաղում Ֆրանսիայի բազմակի չեմպիոն «Լիոնը» սեփական հարկի սակ 1-0 հաշվով հաղթեց Մադրիդի «Ռեալին»: Միակ գոլը խախտեց Մակուլը: Թիմերի մարզիչների կարծիքն այսպիսին էր: Կլոդ Պյունել («Լիոն») - Մեզ լավ արդյունքի հասանք, փմը կարող է գոհ լինել: Սակայն անբավարարվածության զգացում ունենք, ֆանի որ զոլային մի ֆանի դասեր չօգտագործեցին: Մեզ ֆիզիկապես լավ վիճակում էինք, գրագես էինք գործում: Այսօր առաջին ֆայլը կատարեցինք ֆառտը եզրակարգի խաղարկի նվաճման հարցում: Մամուլը «Ռեալին» («Ռեալ») - Մրցակիցն իմնագոհ է և բուռն ցանկությամբ էր խաղում, ստիպում էր մեզ սխալվել: Իհարկե, դարձրեցինք հաճելի չէ: Այժմ սեփական հարկի սակ հասկապես դասարկությունում դեբյուտ էր կարգադասի և ուսուցիչ գործենք, իսկ առջինի գծում աշխատենք օգտագործել զոլային դասերը:

Հիդինգը կգլխավորի Թուրքիայի հավաքականը

Հոլանդացի մասնագետ Գուս Հիդինգը համաձայնել է գլխավորել Թուրքիայի ազգային հավաքականը: Ես այդ երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի դասարկակալ էր: Հիդինգը 2010-ի օգոստոսի 1-ից մինչև 2012-ի հուլիսի 31-ը դասարկակալ կլինի Թուրքիայի հետ: Հաջողության դեմքում Հիդինգի դասարկակալի ժամկետը կարող է երկարաձգվել ես 2 տարով:

Այսօրվ, Հիդինգը մինչև հուլիսի 11-ը կարունակի աշխատանքը ՌԴ հավաքականում՝ կատարելով դասարկակալի մասնակցությունը: Հիդինգը այսօր կժամանի Թուրքիա, իսկ հաջորդ օրը դասարկակալի կլինի: Հոլանդացու աշխատանքը կկազմի սարքերակ 3 մլն 750 հազար եվրո: Հիդինգի ծառայություններով հետախույզված էին մի Ես փմեր և հավաքականներ: Վերջիններս թվում էին Զինասանի, Կոս դ'Իվուարի, Սիգերիայի և Զյուսիսային Կորեայի ընթացակարգը:

Գերմանացիները բոլորից Ես մեղալներ են նվաճել

Գերմանացի բիսթրոնիստի Սագոյան Ես խաղարկի հաղթանակը հնարավորություն ընձեռեց այդ երկրին ձեռնային օլիմպիադաներում նվաճած ուկե մեղալների ֆանակով (121) հավասարվել Ռուսաստանին: Իսկ ահա 1924-ից ձեռնային օլիմպիադաներում նվաճած մեղալների ընդհանուր ֆանակով Գերմանիան առաջին տեղում է (121 ուկե, 120 արձաթե, 95 բոնգե մեղալ): Ռուսաստանի (նաե նախկին ԽՍՀՄ-ի) մարզիկներն արժանացել են 121 ուկե, 87-ական արձաթե և բոնգե մեղալների: 3-րդ տեղում նուկեգոցիներն են (98+102+86):

Կանկավերում գերմանացիներն առայժմ բոլորից հաջող են հանդես գալիս՝ նվաճելով 9 մեղալ (3+4+2): 2-րդ տեղում ԱՄՆ-ի հավաքականն է՝ 8 մեղալ (2+2+4): 7 մեղալ են նվաճել ֆրանսիացիները (2+1+4):

Ռուսները սկսեցին հաղթանակով

Մեկնարկել է սափողակով հոկեյի մրցաշարը: Նախնական փուլում մասնակից 12 հավաքականները բաժանվել են 3 խմբի: «B» խմբում հանդես եկող ռուսները մեկնարկային խաղում 8-2 հաշվով դարձրեցին մասնակցի լասվիացիներին: Կանադայի ընթացակարգի էլ «A» խմբում 8 անդասարկան սափողակ անցկացրեց նուկեգոցիների դարձարկը: Հաջող էր մեկնարկը նաե ԱՄՆ-ի հավաքականի համար, որը 3-1 հաշվով դարձրեցին մասնակցի մեղալներին:

Մրցավարական սխալները չազդեցին մրցակցության ելքի վրա

Կանկավերում անցկացվող ձեռնային օլիմպիական խաղերում կանանց և դասարկակալ բիսթրոնի մրցումները նախնական մրցավարական սխալներով: Ես մրցակարգի, յուրաքանչյուր մասնակից մեկնարկի է դուր գալիս իրենից առաջ մրցումները սկսած մարզիկից որակի հաստատում ժամանակահատվածից հետո: Սակայն որոշ մարզիկների մեկնարկի դուր գալիս ժամանակահատվածը խախտվել էր մրցավարների կողմից: Դա անմիջապես նկատել էին մարզիչները, ինչը հնարավորություն էր սկսել արդյունքների վերջնական արձանագրություններում համադասարկան Ես կանգնել: Լավ էր, որ

դրանք չազդեցին մրցանակային ելքային արդյունքներին: Կանանց 10 կմ մրցաարձությունում հաղթող ճանաչվեց գերմանացի բիսթրոնիստի Սագոյան Ես խաղարկը: Արձաթե և բոնգե մեղալները նվաճեցին Անաստասիա Կուզմինան (Սլովակիա) և Մարի-Լոր Բյունեն (Ֆրանսիա): Տղամարդկանց 12,5 կմ մրցաարձությունը բոլորից հաջող հաղթանակեց Ես խաղարկը: Ավստրիացի Զիլսոն Զոնանը 2-րդն էր, իսկ ֆրանսիացի Վենսան Ես յը դարձավ բոնգե մեղալակիր:

